

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

26.09.2022. Nr. 1.7-2/899

Uz 06.07.2022 Nr. b/n

Dienvidkurzemes novada pašvaldībai

SIA “Zvērinātu advokātu birojs Kreics un Partneri”

Par SIA “Grobiņas namserviss”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Dienvidkurzemes novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) pilnvarotās personas iesniegumu, kurā lūgts sniegt KP atzinumu par līdzdalības izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) Pašvaldības kapitālsabiedrībā SIA “Grobiņas namserviss” (turpmāk – GN).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka Pašvaldība daļēji ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī viedokli ir sniegusi biedrība “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK), KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā.

LTRK ieskatā, publiskā pārvalde var iesaistīties komercdarbībā, ja tā izpilda vismaz vienu no diviem kritērijiem: 1) publiskas pārvaldes kapitālsabiedrība apsaimnieko valsts interesēm nozīmīgus stratēģiskos aktīvus, nodrošinot to vērtības pieaugumu un tautsaimniecības izaugsmi, vienlaikus nesot atbildību sabiedrības priekšā par to izmantošanu, un/vai 2) iesaistoties komercdarbībā tiek novērsta brīvā tirgus nepilnības¹.

LTRK aicinājusi Pašvaldību, lemjot par līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībās, ņemt vērā iepriekš minētos LTRK priekšnoteikumus. Tāpat LTRK aicina pārskatīt kapitālsabiedrību sniegtos pakalpojumus un pēc iespējas vairāk kapitālsabiedrību darbības

¹ LTRK pamatnostādnes publiskas personas dalībai komercdarbībā. Pieejamas šeit:

https://www.ltrk.lv/sites/default/files/inline-files/LTRK_pn_publisk%C4%81s%20p%C4%81rvaldes%20dal%C4%abba%20komercd_0.pdf

nodrošināšanā iesaistīt privāto sektoru.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 100 % GN kapitāldaļu pieder Pašvaldībai.²

GN galvenā pamatdarbība ir Pašvaldībai piederošo, kā arī no dzīvokļu īpašniekiem pārņemto dzīvojamo māju un tām pieguļošo teritoriju pārvaldīšana un apsaimniekošana, kas ietver teritoriju kopšanu un labiekārtošanu, komunālo pakalpojumu nodrošināšanas organizēšanu (centralizētu siltumapgādes, ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas pakalpojumu) un sniegšanu Dienvidkurzemes novada Medzes, Gaviezes, Grobiņas un Bārtas pagastos un Grobiņas pilsētā (ar 01.01.2022. pakalpojumu sniegšana uzsākta arī Nīcas, Otaņķu, Dunikas un Rucavas pagastos), dzīvokļu īpašnieku, īrnieku, nomnieku iemaksāto naudas līdzekļu pārvaldīšanu, maksājumu iekasēšanu un norēķināšanos ar pakalpojumu sniedzējiem.

GN darbību nodrošina no saviem finanšu ieņēmumiem un nerada papildus slogu Pašvaldības budžetam.

Izvērtējumā secināts, ka GN komercdarbība uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā noteiktajiem gadījumiem.

Kā GN komercdarbības veidi izvērtējumā norādīti šādi darbības veidi.

Pamatdarbība:

- 1) elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana (35);
- 2) ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde (36);
- 3) notekūdeņu savākšana un attīrīšana (37);
- 4) nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata (68.32).

Papildpakalpojumi:

- 1) elektroenerģijas ražošana koģenerācijā;
- 2) ar daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanu un uzturēšanu saistītu pakalpojumu sniegšana (ūdensskaitītāju nomaīņa, santehniķu un remontdarbu pakalpojumi, zāles pļaušana, sētnieku pakalpojumi).
- 3) decentralizētās kanalizācijas sistēmu reģistra uzturēšana, notekūdeņu un nosēdumu savākšana no decentralizētajām kanalizācijas sistēmām.

Vienlaikus izvērtējumā norādīts, ka GN darbība ietver arī šādus darbības veidus – pilsēt būvniecības infrastruktūras objektu būvniecība (42.2), dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība (41.2), ēku nojaukšana (43.11), būvlaukumu sagatavošana (43.12), būvdarbu pabeigšana (43.3), citi specializētie būvdarbi (43.9).

KP secina, ka attiecīgie komercdarbības veidi nav vērtēti, līdz ar to KP uzsver, ka izvērtējums ir jāveic par katru no publiskas personas kapitālsabiedrības darbības veidiem, lai konstatētu, vai īstenojas kāds no VPIL 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem publiskas personas kapitālsabiedrības saimnieciskajai darbībai vai vismaz izvērtējot un sasaistot norādītos darbības veidus ar konkrēto pamatdarbības veidu, t.sk., papildinot izvērtējumu ar tirgus izpēti par GN konkurentiem konkrēto pakalpojumu tirgū, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū.

Gadījumā, ja GN neveic komercdarbību atsevišķās darbības jomās, kas norādītas tās statūtos, KP aicina pārskatīt un precizēt kapitālsabiedrības statūtos noteiktos darbības veidus atbilstoši faktiskajai GN darbībai. Lemjot par attiecīgo darbības veidu saglabāšanu (turpināšanu), Pašvaldībai jāveic izvērtējums par katru no šiem darbības veidiem, lai konstatētu, vai īstenojas kāds no VPIL 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem publiskas

² <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/42103012383>

personas kapitālsabiedrības saimnieciskajai darbībai, t.sk., izpildot VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto konsultēšanās pienākumu ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem attiecībā uz visiem darbības veidiem, lai, cita starpā, noskaidrotu privātā sektora komersantu viedokli par to iespējamo iesaisti pakalpojumu sniegšanā Pašvaldības teritorijā.

Pamatdarbība

Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana

GN veic siltumenerģijas ražošanu, pārvadi centralizētos siltumapgādes tīklos, sadali un tirdzniecību. Lielāko GN ieņēmumu daļu nodrošina siltuma ražošana.

Siltumapgādes pakalpojumi ir piesaistīti konkrētai lokālai teritorijai un infrastruktūrai. Līdz ar to Izvērtējumā norādīts, ka konstatējama tirgus nepilnība, jo tirgū objektīvu iemeslu dēļ nav citu pakalpojumu sniedzēju. Nav iespējams izvērtēt alternatīvas tirgus iespējas tiešā veidā, un konkurences iespējas GN darbības tirgū šobrīd ir ierobežotas. GN darbības rezultātā tiek radīti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi Pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un izriet no Pašvaldības vispārējiem stratēģiskajiem mērķiem siltumapgādes pakalpojuma nodrošināšanā. GN attiecīgo uzdevumu veic efektīvi, un tādējādi no sabiedrības interešu viedokļa Pašvaldības līdzdalība kapitālsabiedrībā ir labākais risinājums, un tas ir samērīgs sabiedrības labklājības uzlabošanas veids.

Kapitālsabiedrība ir saņēmusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas licenci siltumenerģijas pārvadei un sadalei (Nr. E23065/3), licences darbības zonas – Grobiņa Dienvidkurzemes novads; Kapsēdes ciems Medzes pagastā, Dienvidkurzemes novads; Nīcas ciems Nīcas pagastā, Dienvidkurzemes novads; Cimdenieku ciems un Robežnieku ciems Grobiņas pagastā, Dienvidkurzemes novads. Kā arī ir GN reģistrēta kā siltumenerģijas ražotājs (licence Nr. SR0062), un siltumenerģijas tirgotājs (licence Nr. ST0069).

Attiecībā uz siltumenerģijas ražošanas, pārvades, sadales un tirdzniecības pakalpojumiem KP norāda, ka saskaņā ar Enerģētikas likuma 51.panta pirmo daļu pašvaldības, veicot likumā noteikto pastāvīgo funkciju, organizē siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, kā arī veicina energoefektivitāti un konkurenci siltumapgādes un kurināmā tirgū³.

Tā kā centralizētā siltumapgāde (pārvade un sadale) un siltumenerģijas ražošana un tirdzniecība ir atsevišķi pakalpojumi, KP secina, ka centralizētās siltumapgādes pārvades un sadales pakalpojumu sniegšanas tirgū vēsturiski var būt izveidojies dabiskais monopols, kas izskaidrojams ar infrastruktūras izveidi un uzturēšanu un šo pakalpojumu sniegšanas tirgū vairāku konkurējošu tirgus dalībnieku darbība var nebūt iespējama un lietderīga. Līdz ar to, KP atzīst, ka GN sniegtie pamatpakalpojumi – siltumenerģijas pārvade un sadale – ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē.

Attiecībā uz siltumenerģijas ražošanas un tirdzniecības pakalpojumu sniegšanu KP norāda, ja GN kā siltumapgādes sistēmas operatora licences darbības zonā nav citu tirgus dalībnieku, kas nodrošinātu šos pakalpojumus, var secināt, ka atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam GN, nodrošinot siltumenerģijas ražošanu un tirdzniecību, novērš tirgus nepilnību. Vienlaikus, tā kā šo pakalpojumu sniegšanas tirgū potenciāli ir iespējama konkurence, gadījumā, ja šo pakalpojumu sniegšanas tirgū vēlētos ienākt citi, t.sk. privātie tirgus dalībnieki, siltumenerģijas apgādes sistēmas operatoram savā licences darbības zonā atbilstoši Enerģētikas likuma 48. un 49. pantam jānodrošina iespējas arī citiem, t.sk. privātajiem tirgus dalībniekiem realizēt to saražoto siltumenerģiju.

³ Enerģētikas likums, sk. <https://likumi.lv/ta/id/49833-energetikas-likums>

Ūdenssaimniecība (*ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde; notekūdeņu savākšana un attīrīšana*)

Centralizētie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi ir piesaistīti konkrētai lokālai teritorijai un infrastruktūrai. Līdz ar to Izvērtējumā norādīts, ka konstatējama tirgus nepilnība, jo tirgū objektīvu iemeslu dēļ nav citu pakalpojumu sniedzēju. Nav iespējams izvērtēt alternatīvas tirgus iespējas tiešā veidā, un konkurences iespējas GN darbības tirgū šobrīd ir ierobežotas. GN darbības rezultātā tiek radīti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi Pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un izriet no Pašvaldības vispārējiem stratēģiskajiem mērķiem ūdenssaimniecības pakalpojuma nodrošināšanā. GN attiecīgo uzdevumu veic efektīvi, un tādējādi no sabiedrības interešu viedokļa Pašvaldības līdzdalība kapitālsabiedrībā ir labākais risinājums, un tas ir samērīgs sabiedrības labklājības uzlabošanas veids.

KP atzīst, ka GN sniegtie pamatpakalpojumi ūdenssaimniecības jomā (ūdensapgāde un kanalizācija) – var tikt atzīti par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē, ņemot vērā, ka tā veic Pašvaldības autonomo funkciju, nodrošinot sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus daļā Pašvaldības administratīvās teritorijas.

Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata

GN nodrošina daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanu un uzturēšanu 175 mājās, t.sk. 7 – uz pilnvarojuma līguma pamata, 168 – uz likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” pamata.

Nododot Pašvaldības dzīvojamā fonda pārvaldīšanu GN, Pašvaldība izpilda Publiskas personas finanšu un mantas izšķērdēšanas likumā noteikto, ka publiskas personas rīcībai ar finanšu līdzekļiem un mantu jābūt lietderīgai, t.i., rīcībai jābūt tādai, lai sasniegtu mazāku finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu.

Izvērtējumā norādīts, ka namu apsaimniekošanas jomā Pašvaldības teritorijā šobrīd ir brīva tirgus konkurence. GN ir lielākais namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas uzņēmums Pašvaldības teritorijā.

Tā kā daudzdzīvokļu māju kopībai tiek dota iespēja brīvi izvēlēties māju apsaimniekotāju, vai apsaimniekot to pašu spēkiem, GN nerada pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu tirgus izkropļojumus, bet tās devums ir augstu kvalitātes standartu noturēšana, darbojoties tirgū ar vienādiem nosacījumiem. Apzinoties apsaimniekošanas nozares svarīgumu, GN rada un uztur tirgus attīstībā pozitīvus nosacījumus privātajiem komersantiem – to pakalpojumiem ir jābūt ar augstāku kvalitāti un zemāku cenu.

Tāpat Izvērtējumā norādīts, ka šobrīd ēku apsaimniekošanas tirgū dominē lielāka uzticamība GN, nekā privātā sektora komersantiem, jo GN darbība ir caurspīdīga, pārskatāma un komunikatīva. GN aiziešana no ēku apsaimniekošanas tirgus, var radīt apsaimniekošanas kvalitātes kritumu, cenu dempingu un nepietiekamu caurskatāmību un kontroli ēku apsaimniekošanas privātajā komercdarbībā.

Lai gan daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu Pašvaldības teritorijā nodrošina arī privātie tirgus dalībnieki, kuru pamatdarbības vieta ir Liepājas pilsētas teritorija, privātie tirgus dalībnieki ir ieinteresēti tikai atsevišķu dzīvojamo māju pārvaldīšanā, jo: 1) daudzas dzīvojamās mājas ir tehniski sliktā stāvoklī; 2) ir zemāka iedzīvotāju maksātspēja salīdzinājumā ar Liepājas pilsētu un līdz ar to privātie tirgus dalībnieki nevar/ nav ieinteresēti piedāvāt konkurētspējīgu pakalpojuma cenu.

Līdz ar to secināts, ka ir konstatējama daļēja tirgus nepilnība. Vienlaikus secināts, ka GN darbībā daudzdzīvokļu dzīvojamo namu pārvaldīšanas nozarē varētu būt saskatāmi konkurences neitralitātes pārkāpšanas riski.

Tirgus ir atvērts privātajiem tirgus dalībniekiem un tiklīdz privātie tirgus dalībnieki

varēs nodrošināt pakalpojuma pieejamību visiem, kam nepieciešams attiecīgais pakalpojums, tā GN jāuzsāk iziešana no šīs nozares.

Kā arī Izvērtējuma secinājumu daļā ietverta norāde, ka Pašvaldībai ir jāveic tirgus izpēte un jānoskaidro, vai privātie tirgus dalībnieki ir ieinteresēti sniegt daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu tām daudzdzīvokļu dzīvojamajām mājām, kuras tiek pārvaldītas uz likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” pamata. Konstatējot privāto tirgus dalībnieku interesi, šo daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšana uz publisku procedūru pamata būtu jānodod pārvaldīšanā publiskas procedūras rezultātā izvēlētam privātajam tirgus dalībniekam.

Attiecībā uz nekustamo īpašumu pārvaldīšanas pakalpojumiem KP norāda, ka tās ieskatā daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu sniegšana ir pamatota un atbalstāma tikai gadījumos, ja ir konstatējami VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktie priekšnoteikumi (tirgus nepilnība) vai arī pakalpojumi tiek sniegti, pamatojoties uz likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50.panta septīto daļu, kas var tikt uzskatīts par izņēmuma gadījumu.

Gadījumā, ja privātie pakalpojumu sniedzēju kapacitāte nav pietiekama vai tie citu iemeslu dēļ nevēlas sniegt pārvaldīšanas pakalpojumus, pirmšķietami GN darbība namu pārvaldīšanas pakalpojumu tirgū var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1.punktam, t.i., novērš tirgus nepilnību.

Vienlaikus KP norāda, ka Pašvaldībai un GN, darbojoties šajā tirgū, regulāri jāveic ietekmes uz konkurenci izvērtējums, lai identificētu un novērstu iespējamu neatbilstību Konkurences likuma (turpmāk – KL) 14.¹ pantam⁴. KP uzsver GN kā publiskas personas kapitālsabiedrības un Pašvaldības īpašo atbildību, ievērot un nodrošināt brīvu un godīgu konkurenci, neradot šķēršļus privāto komersantu komercdarbībai, kas vēlētos ienākt daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu tirgū Pašvaldības teritorijā.

Tāpat KP ieskatā Pašvaldībai (GN) būtu jāiegulda saprātīgi pūliņi, lai veicinātu iedzīvotāju iesaisti lēmumu pieņemšanā attiecībā uz sava dzīvojamā īpašuma apsaimniekotāju. KP norāda, ka ir būtiski, ka Pašvaldība ir izpildījusi tai ar likumu “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” uzlikto pienākumu sasaukt dzīvokļu īpašnieku kopsapulci, lai lemtu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību nodošanu dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai.

Papildpakalpojumi

Ar daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanu un uzturēšanu saistītu pakalpojumu sniegšana (ūdensskaitītāju nomaiņa, santehniķu un remontdarbu pakalpojumi, zāles pļaušana, sētnieku pakalpojumi)⁵

KP norāda, ka attiecībā uz dažāda veida pakalpojumiem, kas ir (var būt) saistīti ar namu pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu (piemēram, santehniskie, elektromontāžas, būvniecības darbi, remontdarbi, ūdens skaitītāju uzstādīšana, tīrīšanas darbības, ainavu uzturēšanas darbības, transporta noma u.c. šādi pakalpojumi), lai, t.sk. novērstu neatbilstības konkurences neitralitātei riskus, veicinātu privātā sektora attīstību Pašvaldības teritorijā, būtu vērtējama iespēja plašākai privātā sektora iesaistei šādu pakalpojumu nodrošināšanā (saglabājot avārijas dienesta pakalpojumus un pakalpojumu uzraudzības funkcijas).

KP ieskatā, nav atbalstāma publisku personu kapitālsabiedrību iesaiste pakalpojumu

⁴ Konkurences likuma 14.¹pants, sk. Konkurences likums (redakcijā, kas stājās spēkā 01.01.2020.), <https://likumi.lv/ta/id/54890-konkurences-likums>

⁵ http://grobinaznamserviss.lv/wp-content/uploads/2021/12/1910_211223133337_001.pdf

sniegšanā, ko pirmšķietami var nodrošināt privātais sektors, līdz ar to, Pašvaldībai un GN būtu sevišķi rūpīgi jāvērtē nepieciešamība sniegt šādus pakalpojumus un jāpārtrauc tādu pakalpojumu sniegšana, ko var nodrošināt privātais sektors.

Decentralizētās kanalizācijas sistēmu reģistra uzturēšana, notekūdeņu un nosēdumu savākšana no decentralizētajām kanalizācijas sistēmām

Kā norādīts Izvērtējumā, asenizācijas pakalpojumi ir nepieciešami, lai nodrošinātu iedzīvotājus ar mūsdienu prasībām atbilstošiem pakalpojumiem un nodrošinātu vides aizsardzības prasību ievērošanu. Asenizācijas pakalpojumus Pašvaldības teritorijā nodrošina arī citi pakalpojuma sniedzēji, bet GN nodrošina šī pakalpojuma sniegšanu tikai tiem klientiem, kurus objektīvu iemeslu dēļ (liels attālums, grūta piekļūšana) ar minēto pakalpojumu nenodrošina privātie tirgus dalībnieki. Tirgū ir jādarbojas vismaz vienam pakalpojuma sniedzējam, kurš nodrošina šī pakalpojuma sniegšanu klientiem, kuri atrodas ģeogrāfiski neizdevīgā vietā, lai pakalpojums būtu nodrošināts visā Pašvaldības teritorijā.

Izvērtējumā secināts, ka pastāv daļēja tirgus nepilnība, jo privātie tirgus dalībnieki nav ieinteresēti sniegt pakalpojumu klientiem ar neizdevīgu ģeogrāfiskās atrašanās vietu. Vienlaikus GN darbībā asenizācijas pakalpojumu sniegšanā varētu būt saskatāmi konkurences neitralitātes pārkāpšanas riski.

Kā arī Izvērtējuma secinājumu daļā ietverta norāde, ka GN jāveic tirgus situācijas monitorings un konstatējot, ka privātie tirgus dalībnieki var nodrošināt decentralizētās kanalizācijas savākšanu visiem, kam šis pakalpojums ir nepieciešams, GN jāiziet no šīs tirgus nozares.

Attiecībā uz DKS reģistra uzturēšanu KP norāda, ka GN vienlaikus esot DKS reģistra uzturētājam un arī asenizācijas pakalpojumu sniedzējam, tās rīcībā nonāk informācija, kas GN var sniegt priekšrocības attiecībā pret citiem asenizācijas pakalpojumu sniedzējiem, kā arī GN var kontrolēt citu tirgus dalībnieku (savu konkurentu) veiktās darbības. Attiecīgi, lai novērstu iespējamus konkurences neitralitātes riskus, KP ieskatā DKS reģistra izveide un uzturēšana primāri būtu jāveic pašai Pašvaldībai, savukārt deleģēt pienākumu par šā reģistra izveidi un uzturēšanu Pašvaldībai būtu ieteicams tikai tādai personai, kura vienlaikus nav asenizācijas pakalpojumu sniedzējs.

Attiecībā uz asenizācijas pakalpojumu sniegšanu, KP ieskatā, ja šādu pakalpojumu sniegšanas tirgū nav konstatējama tirgus nepilnība, GN būtu jāatturas no šādu pakalpojumu sniegšanas, lai novērstu konkurences neitralitātes riskus.

Vienlaikus KP vērs uzmanību, ka Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā un VPIL noteiktā līdzdalības izvērtējuma (pārvērtējuma) veikšana nozīmē, ka šāds izvērtējums (pārvērtējums) ir jāveic par katru no publiskas personas kapitālsabiedrības darbības veidiem, lai konstatētu, vai īstenojas kāds no VPIL 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem publiskas personas kapitālsabiedrības saimnieciskajai darbībai. Lai konstatētu minēto priekšnoteikumu pastāvēšanu, publiskai personai ir jāanalizē tās kapitālsabiedrības darbība tirgū un ietekme uz tirgu sniegto pakalpojumu segmentos.

Tāpat attiecībā uz iespējamo papildpakalpojumu sniegšanu KP vērs Pašvaldības un GN uzmanību, ka, lai efektīvi izmantotu publiskas personas kapitālsabiedrības pamatdarbības veikšanai nepieciešamos resursus, papildpakalpojumu veikšana var būt attaisnojama, ja izpildās visi turpmāk norādītie kritēriji:

- 1) pakalpojumi būtiski neietekmē tirgu/konkurenci;
- 2) pakalpojumi ir racionāli un cieši saistīti ar pamatpakalpojumu;
- 3) pakalpojumi nodrošina resursu lietderīgu izmantošanu (veicina publiskas personas kapitālsabiedrības maksātspēju);

4) pakalpojumi nav saistīti ar būtiskām investīcijām no publiskas personas kapitālsabiedrības puses.

Tādējādi izvērtējumā ietvertie secinājumi attiecībā uz namu pārvaldīšanas un ar to saistīto pakalpojumu sniegšanu, kā arī asenizācijas pakalpojumu sniegšanu, nav uzskatāmi par pilnībā pamatotiem, līdz ar to KP atbalsta Pašvaldības apņemšanos saistībā ar pakalpojuma sniegšanu turpināt tirgus izpēti un tirgus situācijas monitoringu, lai vērtētu pakalpojuma sniegšanas turpināšanas nepieciešamību.

Elektroenerģijas ražošana koģenerācijā

Izvērtējumā norādīts, ka saražoto elektroenerģiju GN pārdod AS “Enerģijas publiskais tirgotājs”. Plašāka informācija par konkrēto darbības veidu izvērtējumā nav sniegta.

KP norāda, ka, ņemot vērā ieguldītās investīcijas attiecīgās infrastruktūras izbūvei un apstākli, ka elektroenerģijas ražošana koģenerācijas stacijās ar koģenerācijas iekārtām notiek vienlaicīgi ar siltumenerģijas ražošanu vienotā tehnoloģiskajā procesā (izņemot kondensācijas režīmu⁶), tādējādi nodrošinot maksimālu energoresursu izmantošanas efektivitāti, attiecīgi KP ieskatā pie šādiem apstākļiem, ja elektroenerģija tiek ražota vienotā procesā ar siltumenerģijas ražošanu, GN ražotās elektroenerģijas realizācijas pakalpojuma sniegšana pirmšķietami atbilst VPIL 88. panta nosacījumiem⁷.

Kā arī noslēgumā, ņemot vērā, ka administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Pašvaldība ir kapitāla daļu turētājs kapitālsabiedrībās, kuru darbības veidi pārklājas, KP aicina līdzdalības pārvērtēšanas ietvaros Pašvaldību vērtēt šo kapitālsabiedrību iespējamo reorganizāciju, piemēram, tās apvienojot, papildinot Izvērtējumu un iekļaujot tajā informāciju par izdarītajiem secinājumiem.

Priekšsēdētājs

J. Gaikis

⁶ SPRK 11.06.2010. lēmuma Nr.1/10 “Koģenerācijas tarifu aprēķināšanas metodika” 2.17.punkts, <https://likumi.lv/ta/id/211966-kogenerācijas-tarifu-apreķināšanas-metodika>.

⁷ Sk., piemēram, elektroenerģijas ražošanas un patēriņa pārskatu informāciju SPRK tīmekļa vietnē, sadaļā Enerģētikas nozares tirgus analīze, <https://www.sprk.gov.lv/content/nozares-raditaji-4>